

проектів юридичних документів – це наявність вищої юридичної освіти.

На додаток до вищезазначених, доцільно закріпити в Законі наступні принципи:

1) соціальна справедливість і соціальна орієнтованість при наданні безоплатної правової допомоги;

2) контроль за дотриманням особами, які надають безоплатну правову допомогу, норм професійної етики та вимог до якості надання такої допомоги;

3) об'єктивність, неупередженість при наданні безоплатної правової допомоги та її своєчасність;

4) рівність доступу громадян до отримання безоплатної правової допомоги та недопущення дискримінації громадян при її наданні;

5) забезпечення конфіденційності при наданні безоплатної правової допомоги.

Наприклад, принцип соціальної орієнтованості, який потрібно закріпити в ст. 5 Закону, є окремим випадком реалізації ст. 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави... Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1].

Стосовно до норми Закону це означає, що державна і недержавна системи надання безоплатної правової допомоги, всі її органи і організації у своїй діяльності в даному напрямку повинні бути орієнтовані на практичну реалізацію принципу соціальної справедливості щодо громадян, які мають право на отримання безоплатної правової допомоги.

1. Конституція України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року № 3460-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

Руслана МАРТЪЯНОВА

аспірантка кафедри публічного

управління та адміністрування,

Хмельницький університет управління та права

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ПЕРЕБУВАННЯМ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

Внаслідок свого геополітичного розташування Україна стала не лише країною транзиту для мігрантів, але й країною тривалого перебування для іноземців, які ухилилися від виїзду з країни після

дозволеного терміну перебування. В свою чергу перебування іноземців та осіб без громадянства на нелегальному становищі на території держави становить загрозу національній безпеці та залишається одним із факторів розповсюдження злочинності.

Згідно Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, схваленої Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1000/2011, серед проблем, які потребують розв'язання є нелегальна міграція та поширення організованої етнічної злочинності.

З метою забезпечення національної безпеки, нейтралізації загроз у сферах міграції та громадянства, Указом Президента України від 17 березня 2018 р. № 72/2018 введено в дію Рішення РНБО від 1 березня 2018 р. «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики» де передбачено посилення контролю за перебуванням іноземців на території України, розроблення і затвердження в установленому порядку стратегії боротьби з організованою злочинністю, затверджено план заходів на 2018 – 2021 роки з реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року [2].

Відповідно до п.2 ст.12, п.8 ст. 18 Закону України «Про національну безпеку України» від 08.07.2018 року Державна міграційна служба України входить до складу сектору безпеки і оборони України та є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції, зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [3].

Слід зазначити, що у ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» термін *загрози національній безпеці України* визначено явища, тенденції і чинники, що суперечить національним інтересів та національним цінностям України. В свою чергу законотворець дав визначення *національним інтересам України* – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави та безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

Тому, з метою захисту національних інтересів України необхідно приділити особливу увагу нелегальній (незаконній) міграції, як протизаконному та суспільно небезпечному явищу, яке ускладнює реалізацію державної політики щодо захисту інтересів суспільства, держави та безпечних умов життєдіяльності громадян України.

Із цього вбачається необхідність здійснення організаційних заходів органами ДМС спільно з правоохоронними органами щодо забезпечення реалізації національних інтересів від впливу явища нелегальної міграції та її наслідків.

На погляд автора, насамперед дії органів ДМС та правоохоронних органів повинні бути спрямовані на забезпечення контролю за перебуванням іноземців та території України, які скоюють кримінальні

правопорушення, засуджені до позбавлення волі, відбувають покарання у виправних колоніях на території України, та під час перебування в колонії на шлях виправлення не стали та після звільнення будуть намагатися здійснювати протиправну діяльність.

Беручи до уваги, що в законодавстві України не має нормативного документа, який би визначав механізм взаємодії органів ДМС з правоохоронними органами, та регулював дії посадових осіб ДМС з органами Національної поліції та органами і установами Державної кримінально-виконавчої служби, щодо іноземців, які звільняються з державних установ виконання покарань після відбуття строку покарання та перебування яких на території України є дестабілізуючим фактором, автором було розроблена схема взаємодії співробітників УДМС в Хмельницькій області з ГУНП в Хмельницькій області, яка здійснювалась поетапно [2, с. 228]. Так, 1 етап базувався на зборі інформації з кримінальної поліції, державної установи виконання покарань, обліків міграційних та прикордонних служб та ін. На 2 етапі здійснювався аналіз наявної інформації, підготовка та подача адміністративного позову до суддів Хмельницької області. Де однією із позивних вимог є слухання справи шляхом відеоконференції, що дало змогу забезпечити обов'язкову участь у справі іноземця, як визначено у ст. ст. 288-289 КАС України. І в подальшому, на етапі затримання та видворення чітко розмежовано дії співробітників державних установ виконання покарань у Хмельницькій області, УДМС та ГУНП в області.

Схема розроблена автором щодо взаємодії органів УДМС в області з органами влади та державними установами виконання покарань Хмельницької області була розроблена з урахуванням стандартів Європейського Союзу, застосована на прикладі Хмельницької області та мала практичний результат, а саме, у період з 1 січня 2017 р. по 1 квітня 2018 р. співробітниками УДМС в області спільно з ГУНП в області було затримано та видворити в примусовому порядку 7 іноземних громадян, які були засуджені та відбули покарання за скоєння ряду важких та дуже важких кримінальних злочинів, таких як вбивство, зґвалтування, розбій, крадіжки та ін. [2, с. 229 – 230]. Також, в грудні 2018 року судами задоволено ще три адміністративні позови щодо видворення в примусовому порядку трьох іноземних громадян, які відбувають покарання у виправних колоніях. Як правило, це рецидивісти, які були неодноразово засуджені на території України та на момент скоєння злочинів знаходились на території держави нелегально.

Повчальним досвідом організаційно-правових засад взаємодії органів щодо видворення іноземців після відбуття покарання у в'язницях є – Республіка Польща. Де, насамперед передбачено взаємодію Прикордонної охорони з Пенітенціарною службою щодо використання системи бази даних Noe.NET, де вносяться відомості про осіб, в тому числі іноземців, які засуджені до позбавлення волі, відбували та

відбувають покарання у в'язницях. Доступ до цієї бази даних дозволяє ефективно здійснювати дії, пов'язане із затриманням і конвоюванням іноземців, після закінчили відбування тюремного покарання [2, ст. 229]. Крім того, відповідно до підп. 2 ст. 329 Акту про іноземців від 12 грудня 2013 р. Республіки Польща визначено, якщо існує ймовірність того, що іноземець втече або подальше перебування іноземця може становити загрозу для державного захисту, безпеки та громадського порядку до нього застосовується заходи видворення за межі держави в примусовому порядку [1].

Згідно офіційних даних про осіб, які вчинили злочини на території України у 2017 році іноземним громадянам було пред'явлено постанову про підозру у вчиненні злочинів – 1 559 осіб; з яких громадян СНД – 1 027; осіб без громадянства – 195; визнаних нелегальними мігрантами – 41; біженців – 17 осіб. Всього було виявлено 2 839 осіб, які не є постійними жителями країни, та відносилися до тієї або іншої групи мігрантів.

Таким чином, можна дійти висновку, що Україна взявши курс на євроінтеграцію повинна забезпечити дієвий контроль за перебування іноземців та осіб без громадянства на території країни, які скоюють кримінальні правопорушення, засуджені до позбавлення волі та після звільнення будуть намагатися здійснювати протиправну діяльність. Схема розроблена автором відповідає визначеними цілям Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року» щодо протидії нелегальні міграції, базується на досвіді Республіки Польща, має практичний результат та потребує законодавчого закріплення в нормативно-правових актах що регламентують взаємодію органів ДМС з органами влади у сфері протидіє нелегальній міграції.

Список використаної літератури

1. ISAP – Інтернет-система правових актів ISAP – правові акти та інші документи польської влади в еміграції // USTAWA o cudzoziemcach1), 2) z dnia 12 grudnia 2013 r. – Режим доступу: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20130001650/T/D20131650L.pdf>.
2. Мартянова Р. А. Удосконалення взаємодії органів Державної міграційної служби з органами влади щодо забезпечення державної безпеки всередині держави. Університетські наукові записки. № 2 (66) 2018. С. 220 – 236.
3. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-III. Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 березня 2018 року «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики»: Указ Президента України від 17.03.2018 р. № 72/2018. Президент України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/722018-23814>.